

עיצוב סביבות עבודה מעודדות חדשנות מספר נקודות

ד"ר רון דביר, Innovation Ecology, עוסק בפיתוח ומחקר של סביבות עבודה מעודדות חדשנות ותכנון מרכזי עתיד.
www.innovationecology.com 0546-441959

עיצוב הסביבה הפיזית הינו רק אחד מהמרכיבים בטיפוח אקולוגיה, או אקלים, המאפשרים ומאיצים חדשנות. אקולוגיה כזו כוללת מימדים רבים, ובהם למשל מימד הזמן, המימד התרבותי, המימד הארגוני, המימד התהליכי, המימד האנושי והמימד הטכנולוגי.

התובנות שרכשתי בנושא באו גם מקריאת מאמרים מלומדים, ושיחות עם מומחים המאמינים שמרחב יצירתי יכול לתרום לאקלים ארגוני המעודד רעיונות מוזרים, עשייה, כאוס, פתיחות, שיתוף פעולה, התנסות, יציאה מהקופסא. רוב התובנות באו בעיקר מחוויות אישיות שחוויתי – ביקורים במקומות שונים. היו מקומות שנכנסתי אליהם ומייד חוויתי בהם השפעה מיידית על האופן בו אני חושב, עובד, מתקשר עם אנשים אחרים, מסתכל על הזדמנויות. האופן בו עוצבו מקומות אלה השרה שמחה, או רוגע, או הרגשה שהכל אפשרי, למשל. אבל ההשפעה העיקרית הינה אולי על איכות השיחות שהתנהלו בהם – ולדעתי חדשנות מתרחשת במידה רבה תוך כדי שיחות.

יש באירופה – למשל בסקנדינביה ובהולנד – מספר "מרכזי עתיד". אלה מרחבים שהקימו אירגונים פרטיים או ציבוריים לצורך מיקוד מאמצי החדשנות וחשיבת העתיד שלהם. בביקורי במקומות אלה מצאתי שבכל אחד מהם העיצוב שונה לחלוטין אך ברובם הוא מבטא באופן ברור וחי מספר עקרונות החשובים לסביבות מעודדות חדשנות. הנה כמה מהעקרונות:

קשר עבר-הווה-עתיד: העיצוב מבטא מצד אחד קשר של הארגון לעבר, שורשים, היסטוריה, מצד שני יש ביטוי לחשיבת עתיד ומצד שלישי – קשר חזק להווה, לסביבה המיידית בה ממוקם המקום.

מרחבי עבודה מגוונים: ריבוי של חללי עבודה קבוצתיים שלכל אחד אופי שונה מאפשר לאנשים ולצוותים להחליף מידי פעם את החדר בו הם עובדים ולעבור לאווירה אחרת. באחד ממרכזי העתיד אחד החדרים עוצב בעיצוב פופי, השני בעיצוב סופר-מודרני, השלישי כפאב אירי. והרביעי – מחוץ לבניין, סכה קטנה על שפת האגם. המקומות

השונים מאפשרים גם לשנות את הפרספקטיבה מתוכה עובדים. במרכז עתיד בבאר שבע, בעיצוב נורית דביר, שינינו את הפרספקטיבה באופן פשוט להפליא – הגבהנו את אחד משולחנות הדיונים וציידנו אותו בכיסאות בר. הבדל של 30 ס"מ שעשה הבדל בצורת הדין.

המקום מספר את הסיפור של האנשים הנמצאים בו, של החברה, של החזון הגדול שלה, של המוצרים שלה. אסור שיהיה סטרילי ומנוטרל מסיפורים אלה.

נושר – כאן אני מביע את טעמי האישי, ורבים יחלקו עלי. סביבת עבודה עשירה באובייקטים כגון צילומים, ספרים, ניירות, חלקי מוצרים בשלבים שונים של תהליך הפיתוח, כלי עבודה נותנת לי יותר השראה מסביבה בעלת עיצוב "נקי" ומינימליסטי.

עיצוב המערב את כל החושים – ראייה, שמיעה, ריח. במרכז העתיד של חברת סקנדיה ליד שטוקהולם הרצפה משוחה בעטרן, חומר ששימש במאות הקודמות לצביעת אוניות. הריח מזכיר לאנשים את השורשים הויקינגיים שלהם, את שאיפת המסעות, את ההעזה. בתנור יש תמיד מגש עם עוגיות קינמון – הריח המתפשט במקום משפיע אף הוא על החושים, על החשיבה ועל הקשר בין המבקרים. אגרטל עם פרחים על שולחן הדיונים, קערה עם סוכריות, מוזיקת רקע, יצירות אמנות – כולם טובים.

מרחב משתנה – מרחב עבודה מעודדת חדשנות צריכה להשתנות מידי פעם או בעצם עדיף באופן שוטף, להגיב לשינויים קטנים וגדולים בסביבה, באתגרים שהארגון ניצב בפניהם, באופי האנשים העובדים בו. העיצוב צריך להיות גמיש דיו כדי לאפשר שינויים כאלה. במידה האפשר, העיצוב כזה מאפשר גם ביטוי אישי של כל אחד מהעובדים במרחב.

Hi-Tech Hi-Touch – במקומות רבים ראיתי עיצוב חמים, נוח, לפעמים אפילו מסורתי – המשלב בתוכו גם את טכנולוגיות המידע העדכניות.

משחק רציני – חברות חדשניות מטפחות ברצינות סביבה משחקית במשרדיהם. האפשרות לקלוע לסל, לקפוץ על טרמפולינה, להשתטח על פופים, להסיע מכוניות מירוץ זעירות במסדרונות משתלבת מצויין בעבודה רצינית על פיתוח הדור הבא של מוצרי החברה.

תמונות ממספר ממרכזי עתיד באירופה ובישראל